

Bijlage overleg ringen 26.01.16

Toezicht sociale veiligheid n.a.v. wet zorgplicht sociale veiligheid

Concept | in ontwikkeling

Zorgplicht sociale veiligheid

Per 1 augustus 2015 trad voor scholen voor basis-, voortgezet en speciaal onderwijs de wettelijke bepaling in werking over de sociale veiligheid van leerlingen op school. De wet regelt een zorgplicht voor scholen, en bepaalt dat sprake moet zijn van het voeren van een veiligheidsbeleid, jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen en het aanstellen van een coördinator.

Schooljaar 2015/16 is beschikbaar voor voorbereiding en implementatie. De onderwijsinspectie ziet met ingang van schooljaar 2016/17 toe op de naleving. Dit toezicht wordt gefaseerd opgebouwd. De inrichting van het toezicht is in ontwikkeling. In dit document worden de contouren van de voorgenomen werkwijze kort beschreven.

Wettelijke verplichting

Wet zorgplicht veiligheid op school,¹ ingaande per 1 augustus 2015² (art. 4c WPO, art. 5a WEC, art. 3b WVO):

"1. Het bevoegd gezag draagt zorg voor de veiligheid op school, waarbij het bevoegd gezag in ieder geval:

- a. beleid met betrekking tot de veiligheid voert,
- b. de veiligheid van leerlingen op school monitort met een instrument dat een representatief en actueel beeld geeft, en
- c. er zorg voor draagt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
 - 1°. het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten, en
 - 2°. het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.

2. Onder veiligheid, bedoeld in het eerste lid, wordt verstaan de sociale, psychische en fysieke veiligheid van leerlingen."

Kern van de wettelijke opdracht

De kern van wat de wet van scholen vraagt is het voeren van een actief veiligheidsbeleid, in combinatie met jaarlijkse monitoring van de veiligheidsbeleving van leerlingen. Op basis daarvan kan het veiligheidsbeleid worden aangepast, als de veiligheidsbeleving dat wenselijk maakt. Het schoolbestuur is hiervoor verantwoordelijk.

Inspectietoezicht

Het toezicht van de inspectie is aanvullend. In het toezicht zal de inspectie er vooral op letten of scholen de veiligheidsbeleving van leerlingen monitoren en, als de uitkomsten dat wenselijk maken, maatregelen nemen tot verbetering. In de wet is geregeld dat scholen de monitoringsgegevens aan de inspectie beschikbaar stellen.

Monitoring

Scholen zijn vrij in de keuze van het instrument dat ze voor monitoring willen gebruiken, binnen de grenzen van de wet. De wet stelt enkele eisen aan de jaarlijkse monitoring, zoals aandacht voor aantasting van de sociale veiligheid, veiligheidsbeleving en het welbevinden van leerlingen. Het moet gaan om een gestandaardiseerd instrument, dat valide en betrouwbaar is, en een beeld geeft

¹ Wet van 4 juni 2015 tot wijziging van enige onderwijswetten in verband met het invoeren van de verplichting voor scholen zorg te dragen voor de veiligheid op school. Staatsblad 2015 238, 24 juni.

² Besluit van 26 juni 2015, houdende vaststelling van het tijdstip van inwerkingtreding van de Wet van 4 juni 2015 tot wijziging van enige onderwijswetten in verband met het invoeren van de verplichting voor scholen zorg te dragen voor de veiligheid op school. Staatsblad 2015 282, 9 juli.

dat representatief is voor de school. Daarnaast bepaalt de wet dat de gegevens in geanonimiseerde en geaggregeerde vorm (samenvattende kerngegevens) beschikbaar worden gesteld aan de inspectie. De inspectie overlegt momenteel met aanbieders van instrumenten voor monitoring (zoals Vensters) over de inrichting hiervan.

Korte samenvatting toekomstige inrichting inspectie toezicht

Het toezicht doorloopt drie stappen, afhankelijk van de situatie en eventuele risico's.

Stap 1: Monitoring

De school monitort periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, treft de school verbeteringen. De inspectie stelt jaarlijks vast of de school monitort. Dit blijkt uit de (getotaliseerde) gegevens die de school (geautomatiseerd, via de leverancier van het instrument) aan de inspectie beschikbaar heeft gesteld.

Als de school (a) monitort en er geen risico's zijn, of (b) als er risico's zijn én de school passende maatregelen neemt voor verbetering, is er geen verdere aandacht van de inspectie nodig.

Stap 2: Zo nodig: inspectie vraagt nadere informatie

Als uit stap 1 naar voren komt dat (a) de school niet monitort, of (b) de school monitort maar er risico's zijn én onduidelijk is of de school voldoende maatregelen neemt voor verbetering, vraagt de inspectie het bestuur om nadere informatie. Dit kan schriftelijk of in een gesprek met het bestuur.

Stap 3: Zo nodig: inspectie bezoekt de school

Als uit stap 1 naar voren komt dat (a) de school niet monitort en er (aanwijzingen voor) risico's zijn, of (b) de monitoring van de school ernstige risico's laat zien, of (c) de verbeteringen (nadat stap 2 heeft plaatsgevonden) onvoldoende zijn en de situatie niet verbetert, kan de inspectie besluiten ertoe over gaan nader onderzoek uit te voeren.

Beoordeling

De inspectie beoordeelt de situatie als onvoldoende wanneer uit het onderzoek (zie stap 3) blijkt dat sprake is van ernstige risico's, en/of het veiligheidsbeleid van de school onvoldoende is.

Beoordeling als onvoldoende is aan de orde als:

- de veiligheidsbeleving gedurende twee opeenvolgende jaren onvoldoende is, en
- het veiligheidsbeleid als onvoldoende wordt beoordeeld (en/of de school niet voldoet aan de overige wettelijke eisen op het terrein van de sociale veiligheid).

Of

- de school beschikt, ook na het geven van een herstelopdracht, niet over monitoringsinformatie.

In beide situaties geeft het bestuur onvoldoende invulling aan de wettelijke zorgplicht voor sociale veiligheid vanwege het ontbreken van een adequaat veiligheidsbeleid, en blijkend uit onvoldoende veiligheidsbeleving van leerlingen gedurende langere tijd, of vanwege het ontbreken van de monitoringsinformatie die nodig is om een adequaat veiligheidsbeleid te voeren.

Fasering

- Ingangsdatum wettelijke aanpassing: 1 augustus 2015.
- Beoogde ingangsdatum herzien toezicht door inspectie: 1 augustus 2016.
- Fasering opbouw toezicht:
 - Schooljaar 2016/17: toezicht op uitvoering van de monitoring (beschikt school over monitoring?), nadere aandacht indien incidenten/signalen.
 - Schooljaar 2017/18: toezicht op uitvoering van de monitoring en toezicht op verbetering veiligheidsbeleid, als monitoring daarvoor aanleiding geeft, conform de bovengenoemde werkwijze.
- In schooljaar 2015/16 is het huidige toezicht van toepassing.